

"לא אחזיר את המקלו" התגרה בעומדים מולו. "וכי מה תוכלו לעשות לי?" הוא לא צפה את תגובתו הנזעמת של נשוא מעשה קונדסו, הלא הוא חכם ניסים בכבודו ובעצמו. חרון אפו של החכם הזקן השיב לו את כוח נעוריו, והוא עט על הנער הסורר, חטף את המקל מידיו, והחל חובט בו בכל חלקי גופו במכות חזקות ונאמנות, תוך כדי שהוא אוחז בו בידו האחרת, לבל יברח.

"אי לך, רשע שכמוך" הצטרח בעודו מנחית את המקל שוב ושוב על גבו ועל ראשו של הנער ההמום. "וכי כך עושים לאדם זקן? בן נעוות המרדנות, כל המכות שבעולם ראויות לנחות עליך".

אך בקושי הצליח הנער להימלט מתחת ברד המכות ולברוח מן המקום, מוכה וחבול, ולא פחות מכך – מושפל ומבוזה.

אולם בכך לא תם המעשה. הנער, שידע כי רק אדם אחד יעמוד לצידו בעת הזאת, נשא רגליו כחץ מקשת ואץ רץ אל אביו, ששהה באותה שעה באחת החנויות שבשוק. "אבא", מירר בבכי, "הכונני, פצעוני".

"מי הוא זה ואי זה הוא?" שאג האב כחיה פצועה. הוא לא ביקש לדעת מה עולל בנו יקירו, מחמל עינו. הוא רק ביקש לדעת מי עשה לו כך, למען יבוא זה על עונשו.

"הוא" נשא הנער ידו והצביע על חכם ניסים, שחלף באותו הרגע על פניהם של השניים בצעדי המדודים.

"ככה?" התרתח יחיאל, והוא זינק לעבר חכם ניסים, בעט בו והפילו ארצה, ולא נתקדרה דעתו עד שלא משך בזקנו, לקול שחוקו של בנו.

מהומה קמה בעיר. מעשיהם הנלוזים של האב ובנו כנגד זקן נכבד בשוק העיר, לאור יום, לעיני כל, הגדישו את הסאה.

אנשים טובים נשאו את חכם ניסים לביתו, סעדוהו ברפואות וחבשו את פצעיו, ורבים אחרים נשאר רגליהם ועלו ובאו לבית מדרשו של רבנו סעדיה גאון, לבקש לעשות דין בפושעים.

"די, רבנו", זעקו בני הקהל בבית המדרש. "כשל כוח הסבל, איננו יכולים לסבול עוד את פגיעתו הרעה של יחיאל הגביר".

"ראוי הוא לנידוי, לחרם, לשמתא, לארור ולכל קללה" הציעו אחרים, תוך שהם ממטירים מבול חרפות וגידופים על ראשו של הגביר.

רבנו סעדיה גאון עצם את עיניו. פניו האדימו, ונראה היה כי הוא שרוי בעולם אחר. ולפתע פקח את עיניו.

יוסף חסדי ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "חסדי יוסף ורחל" (בהשתתפות כולל "חוני המעל")
 העלו ל"אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ע"ה שנלב"ע ביום כ"ז מרחשון התשע"ז

מתפלל

שבת ט"ו כסלו ה-תשפ"ג
 פרשה: **ויצא**
 הפטרה: **ועמי תלואים**

הדלקת נרות - 16:13
צאת השבת - 17:06
ר"ת - 17:37

"השלמת פחת האהבה"

"וירא ה' כי שנואה לאה..." (כ"ט, ל"א). היתכן כי שנואה לאה? האם יעלה על הדעת כי יעקב אבינו, האדם שבמרכבה, שונא את אשתו? והרי העידה התורה על אהבת יעקב לנשותיו שאהבתו לרחל עלתה על האהבה ללאה כנאמר "ויראה את רחל מלאה" (שם, ל'), ובכמה אהב יעקב את רחל יותר מלאה? לא נאמר. וודאי שגם לאה אהבה היתה, אלא שאמדה התורה את אהבת יעקב לרחל שהיא יותר מאהבתו ללאה, ואף אם היתה האהבה לרחל מרובה בשעור דק מן הרק, כהוט השערה משעור האהבה ללאה כבר ניתן להכתוב ויראה את רחל מלאה, ואולם מכאן ועד שנאה הנזכר בפסוק שלאחרי היתור האהבה לכאורה אין חיבור ואין קשר. ובכל זאת זאת הרי קבעה תורה וירא ה' כי שנואה לאה והדברים צריכים הבנה. ונראה שאין השנאה מידה הניצבת מעברה האחר של האהבה וכשאדם נוטה למידה זו ביחס לאחר אזי פועלת בקרבו המידה על כל היבטיה ואיפיוניה החיצוניים. אלא השנאה מונעת באהבה, ובכל מקום שיש פחיתות במידת האהבה שם מתנייגת מידת השנאה. כבמידת חוסר באהבה כך מידתה של השנאה. שיעור פחיתת האהבה של יעקב ללאה הוא השעור של השנאה. ואף שמידתו היא פחות מכוונת השערה, כבר נתפס הדבר וכבר העיד עליו בורא העולם יודע מחשבות כנאמר "וירא ה' כי שנואה לאה".

הבנה זו ראויה להרחבת העיון. לימדה תורה כי אהבת אדם לחברו היא בשעור אהבתו לעצמו. "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא י"ט, י"ח). ונצייר בעיני רוחנו אחד שאוהב את כל רעיו הראויים לאהבתו, כמותו, כפי שאוהב את עצמו. לפתע, באחד הימים חש אותו אוהב כי אהבתו לאה מרעיו אינה כתמול שלשום, קיימת פחיתות ברמת האהבה. פחיתות מעין זו יכולה לקרות בגלל דברים של מה בכך. הנאהב לא חייד או לא אמר "בוקר טוב" לחברו כפי שרגיל לחייד ולברך בכל יום, או הנאהב ביצע פעולה מסוימת שלא היתה לרוחו של אוהבו, האוהב חש בתחושה טבעית הפחתה בהרגש האהבה, הפחתה ששיעורה כמעט אינו מורגש. למעשה הוא נוטה לבטל הרגש זה. עצור, אח יקר! במקום שבו פחתה האהבה נכנסה השנאה. שנאה דקיקה, קלילה, ובכל זאת שם שנאה יש לה. אמרה תורה: "לא תשנא את אחיך בלבבך..." (ויקרא י"ט, י"ז). אין לכבוש שנאה בלב, כאשר אתה שונא את אחיך, ספר לו, גלה לו ויחד מכסו עיניה כיצד לבטל את השנאה.

כך רוצה התורה שיתנהל דו שיח בין שני חברים. אי פונה לב? ידידי היקר, אני חש היום איני שמח לפגוש אותך כפי שאני רגיל בכל יום. (שהרי אם יש פחת באהבה, השנאה תופסת את מקומה וגלוי שנאה יש לספר לשנוא). ב: ידידותך יקרה לי והנני מחזיר אהבה אליך שהרי נאמר "במים הפנים לפנים יקר לב האדם לאדם" (משלי כ"ז, י"ט) יתכן שלא הייכתי אליך, או לא אמרתי לך "בוקר טוב" כפי שאני רגיל לאחל לך בכל יום. אך כנראה שניו זה נובע מעייפות זמנית, לא ישנתי טוב הלילה. א: אכן ידידי היקר, הייתי צריך לדון אותך לכף זכות, עלי להתחוק במידה חשובה זו. טוב ששוחחנו. אני מרגיש שוב את אהבתי אליך מתחזקת. אילו זכינו שכך תתנהלנה השיחות במהננו הרי היה מהננו קדוש.

הדלקת נרות בשבת הבאה **16:13**

ויצא	וישלח
5:22	5:29
5:29	5:36
6:24	6:29
11:29	11:32
11:55	11:57
16:35	16:35

"אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי"

וכי יעקב לא ידע שה' נמצא בכל מקום בשמים ממעל ועל הארץ מתחת? אלא האור האלוקי שמאיר בכל העולמות הוא בבחינת שם אלוקים. יעקב נוכח, ש"אכן יש הווי" במקום הזה – במקום המקדש מאיר גילוי של שם הווי שלמעלה משם אלוקים.

העלו לרפואת חמי וחמולי שלום בר שמחה ומרים בת רחל מנשה בר חזק ובחיה מרת אחתי דינה בת רחל הרוצה להקדיש את העלו או חלקו בטל... 052-5079555

הודעות מרכז "חוני המעל" פתוח בימים: א – ה פלא... 052-5079555

לוח שנה
 לידעת הציבור אפשר לרכוש לוח שנה. כמו כן אפשר לרכוש לוח שנה בצורת טבלה על דפים בגודל A4. הרכישה אצל יובל פרטובי פל... 0505919251

מנויים: לקבלת העלו חנים במייל מידי שבוע שלח את המייל שלך למייל: SVISSA8@GMAIL.COM

photo: netap & ariel14

כאשר ילדה רחל את יוסף, אמר יעקב ללבן "שלחני ואלכה אל מקומי ולארצי". שואלים המפרשים, מדוע דוק אחר שנולד יוסף?

רש"י עונה: יוסף הוא שטנו של עשו ומשנולד שטנו של עשו בטח יעקב בקב"ה ורצה לשוב לארץ ישראל. לכאורה קשה, הלא יוסף תינוק שרק נולד, וכי יכול הוא לעמוד מול עשו הרשע? אלא שכוונת רש"י שנולדה נשמה גדולה, נשמת משיח בן יוסף.

ומבואר ב"קול התור" להגר"א, שרוחו של משיח בן יוסף, נלחמת לכבוש את ארץ ישראל להבין כסא למשיח בן דוד. ולכן אנו מתפללים - בברכת "תשכון בתוך ירושלים... וכסא דוד עבדך בתוכה תכין" - שלא יהרג משיח בן יוסף, כי הוא המבין כסא למשיח בן דוד. ולכן מיד בברכה הבאה אנו מברכים, "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח".

מדוע נקרא יוסף שטנו של עשו? השל"ה הקדוש אומר, שעשו היה צריך להיות צבא הגנה ליעקב. כלומר, שיעקב איש תם יושב באוהלה של תורה, ועשו איש ציד איש שדה, מומחה ללוחמה, ישמור על גבולות ארצו של יעקב, וכעין זבולון ויששכר שיששכר למד תורה וזבולון הביא לו פרנסה. אך כיון שעשו יצא לתרבות רעה, המתין יעקב עד שיבוא תחליף לעשו, ומשבא יוסף, שהוא נלחם לכבוש הארץ במדרגת משיח בן יוסף, מעתה יכול לעלות לארץ, כי רוחו של משיח בן יוסף דוחפת את כל בני יעקב לצאת מחו"ל אל ארץ הקודש ולהלחם לבנותה. וכיון שנולד יוסף, הרי אין צורך בעשו שישמור על יעקב. כי יוסף הוא שיביא כלכלה ובטחון ליעקב ובני ביתו.

רש"י מוסיף: "משנולד שטנו של עשו שנאמר, 'והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש', אש של יעקב בלא להבה של יוסף אינו שולט למרחוק, אך משנולד יוסף בטח יעקב בקב"ה ורצה לשוב".

מדוע רש"י מביא פסוק שמדבר על הגאולה העתידה?

ויש לומר, שגלות יעקב בבית לבן, מסמלת את גלות ישראל בעולם. וכשמגיע הזמן לצאת מהגלות, אז מתגלה שבכל זמן הגלות עם ישראל הם בבחינת "בית יעקב אש". כלומר, גחלת אש, שבתוכה כנוס האש, אך מבחוץ נראית שחורה - "אל תראוני שאני שחרחורת". אבל בעת ראשית צמיחת הגאולה מתחילה התלהבות ע"י רוחו של משיח בן יוסף, וזהו "ובית יוסף להבה", ואז עשו נעשה יבש כמו קש - "ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום". כך כובשת רוחו של משיח בן יוסף את ארץ ישראל ומכינה אותה לגאולה השלמה ע"י משיח בן דוד, שנוכח להתגלותו במהרה בימינו אמן.

והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו רבינו בחיי זצ"ל הביא את פירושו של רבינו יהודה אבן תיבון זצ"ל, שהסולם הוא משל להשגות האדם, והמלאכים הם מחשבות האדם. והורחה כאן התורה הקדושה, שהשגותיו של האדם אינן כמסילה הנמתחת למרחקים ומתפרנסת למרחבים אל לו "להרחיב אופקים" ולחצות גבולות עמים. עיקר מעייניו יהיו בהתעלות לרוחניות נשגבת - וירידה וחדירה לנבכי הנפש, לעמול על מידותיו ולטהר לבו לעבודתו יתברך.

והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו פירש רבינו יעקב חיים סופר זצ"ל, בעל "כף החיים": "חז"ל גילו לנו כי לכל אומה יש שר ברקיע, וכאשר השר עולה ומתרוממת מעלתו, דורך כוכבה של אותה אומה. אבל ישראל אין להם שר משלהם, וה' לבדו הוא מלכם. על כן חלם יעקב כי "ה' ניצב עליו", שייך הוא לה' לבדו. ואם כן, כיצד יתכן שיינתן לאומות הכח לשלוט על עם ישראל? התשובה היא: "מלאכי אלקים עולים ויורדים בו" עם ישראל הוא הגורם לכך, בחטאיו - נותן הוא עזו ותעצומות בגויים חלילה, ובשובו בתשובה ניטל מהם כוחם.

הלכות ליל פסח

הלכות השכרת שדה ובית מרחץ ובית עסק לגוי בשבת
ההלכות מספר "הלכה ברורה" להרה"ג דוד יוסף שליט"א

מסירת שדה או מרחץ לגוי עבור אחוזה

ה. מותר ליהודי למסור שדהו לגוי, באופן שעל הגוי לעשות את כל המלאכות של אותה שדה, ונותן לו היהודי שכרו באחוזים מיבול השדה, דהיינו שנותן לו מפירות השדה מהצית מהיבול, או שליש, או רבע, (והוא הנקרא "אריס"), ואפילו אם הגוי עובד בשדה גם בשבת. ואף על פי שאף היהודי נהנה מעבודת הגוי בשבת, שהרי מקבל היהודי חלק מכל עבודת הגוי, מכל מקום כיון שיש לגוי חלק בריוח מיבול השדה, ממילא מה שעובד הגוי בשבת הוא על דעת עצמו ולצורך עצמו. וגם אין לחוש בזה משום מראית העין שיאמרו הרואים שהגוי הוא שכיר יום של היהודי ועובד בשדה בשבת לצורך היהודי, כיון שדרך העולם לתת השדה באריסות, וממילא כשיראו את הגוי עובד בשדה בשבת יאמרו שהגוי אריס הוא אצל היהודי, ואין היהודי עובר כל איסור.

אולם אסור ליהודי למסור בית מרחץ לגוי, באופן שמשלם היהודי לגוי שכרו לפי אחוזים מהרווחים של בית המרחץ, כל שהגוי פותח את בית המרחץ גם בשבת. ואף על פי שמעיקר הדין היה לנו להקל בזה בבית מרחץ כמו בשדה, שהרי אף לענין בית מרחץ מרויח הגוי מעבודת יום השבת, ונחשב הדבר שעושה כן על דעת עצמו ולצורך עצמו, מכל מקום אסרו חכמים בזה משום מראית העין, שמכיון שאין דרך העולם למסור בית מרחץ באריסות, אלא שוכרים פועלים ומשלמים להם שכרם מדי יום ביומו, ממילא כשיראו אנשים את הגוי עובד באותו בית מרחץ בשבת, ויודעים שבית מרחץ זה שייך ליהודי, יחשדו שהגוי הוא שכיר יום אצל היהודי.

וכל פרטי הדינים האמורים לעיל (סעיפים א-ב) לענין השכרת בית מרחץ לגוי, שייכים גם לענין מסירת בית מרחץ לגוי כשמקבל הגוי שכרו לפי אחוזים מהרווחים.

ו. בדין האמור לעיל בסעיף הקודם לענין שדה, שיש להקל כל שעושה הגוי כל מלאכת השדה, והיהודי נותן לו שכרו באחוזים מיבול השדה, היינו אפילו אם אין היהודי נותן לגוי שכרו באחוזים מפירות הקרקע, אלא נותן לו שכרו במעות לפי אחוזים מרווחי יבול השדה. [אבל אם לוקח היהודי כל הפירות ומשלם לגוי שכר קצוב עבור עבודתו בשדה, יש לאסור כשהגוי עובד בשדה בשבת משום מראית העין, וכמו שיבואר להלן בסמוך בדין קבלנות].

ולדעת רבים מהאחרונים, יש להקל בשדה כשהגוי מקבל שכרו לפי אחוזים, אפילו אם נותן לו בשכרו אחוזים מועטים בלבד, ואין צריך שיתן לו דוקא מחצית או שליש או רבע.

"עמל טהור"

בית המדרש המפורסם במינסק, שבו ישבו גאוני עולם והרביצו תורה למאות תלמידים, נוסד בעצם על ידי שואבי מים פשוטים, שביקשו להקים לעצמם בית כנסת. במה זכו שיתבכנסת שלהם יהיה למקום תורה בה מפואר?

הסביר הרב יהושע מהוררנה: "בשפותהים את הפנקס הישן של בית המדרש ורואים את המסופר בו על הדרך שבה נבנה בית המדרש - אין כל תמיכה. שואבי מים אלה, שבמעמל מפרד הביאו להם לפיות עולליהם, היו נאספים אחרי יום העבודה והקימו במו ידיהם את בית הכנסת. מחשבה טהורה זו, המשולבת בעמל וזיעה, היא שעמדה להם. כפי שאמר יעקב אבינו - את עוניי ואת נגיעי כפי ראתה אלוקים".